

POWIATOWY URZĄD PRACY W OPOLU

ul. mjr Hubala 21, 45-266 Opole
tel. 77 44 22 929, fax. 77 44 22 928, e-mail: opop@praca.gov.pl
Bezpłatna infolinia 0 800 88 11 22

**RANKING ZAWODÓW
DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH
W POWIECIE OPOLSKIM I MIEŚCIE OPOLU
W 2012 ROKU**

**CZĘŚĆ II
PROGNOZA
NA ROK 2013**

POWIATOWY URZĄD PRACY W OPOLU

SPIS TREŚCI

1.	METODOLOGIA OPRACOWANIA.....	3
2.	WYNIKI BADANIA W SZKOŁACH PONADGIMNAZJALNYCH.....	3
2.1.	PODAŻ ABSOLWENTÓW WEDŁUG TYPÓW SZKÓŁ	3
2.2.	STRUKTURA NAJWIĘKSZYCH GRUP ZAWODÓW WŚRÓD ABSOLWENTÓW	4
2.2.1.	ABSOLWENCI SZKÓŁ ZASADNICZYCH ZAWODOWYCH	4
2.2.2.	ABSOLWENCI SZKÓŁ ŚREDNICH	4
2.2.3.	ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH	5
2.3.	NAPŁYW BEZROBOTNYCH ABSOLWENTÓW	8
2.3.1.	NAPŁYW BEZROBOTNYCH ABSOLWENTÓW SZKÓŁ ZASADNICZYCH ZAWODOWYCH I ŚREDNICH	8
2.3.2.	NAPŁYW ABSOLWENTÓW SZKÓŁ WYŻSZYCH.....	9
2.4.	WYŁĄCZENIA Z EWIDENCJI ABSOLWENTÓW.....	10
2.5.	LICZBA BEZROBOTNYCH ABSOLWENTÓW.....	10
3.	PROGNOZA SYTUACJI NA RYNKU PRACY	13
3.1.	ZAWODY DEFICYTOWE.....	13
3.2.	ZAWODY NADWYŻKOWE.....	14
4.	WNIOSKI	15

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1.	Podział absolwentów w zależności od typu wykształcenia	3
Wykres 2.	Największe grupy zawodowe wśród absolwentów zasadniczych szkół zawodowych w 2012 roku	4
Wykres 3.	Największe grupy zawodowe wśród absolwentów szkół średnich w 2012 roku	5
Wykres 4.	Udział absolwentów szkół wyższych według uczelni.....	6
Wykres 5.	Dominujące kierunki absolwentów studiów.....	7
Wykres 6.	Absolwenci (z wyłączeniem absolwentów szkół wyższych) oraz ich napływ do rejestrów PUP w latach 2005-2013	8
Wykres 7.	Udział rejestrujących się absolwentów jako osoby bezrobotne w stosunku do ogółu absolwentów opuszczających mury szkół ponadgimnazjalnych w latach 2005-2012	8
Wykres 8.	Absolwenci szkół wyższych oraz ich napływ do rejestrów PUP w latach 2005-2013	9
Wykres 9.	Udział rejestrujących się absolwentów szkół wyższych jako osoby bezrobotne w stosunku do ogółu absolwentów opuszczających mury uczelni wyższych w latach 2005-2012.....	9
Wykres 10.	Udział absolwentów szkół wyższych wobec ogółu rejestrujących się absolwentów w latach 2005-2012.....	9
Wykres 11.	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych absolwentów według typu szkół.....	10
Wykres 12.	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych absolwentów szkół średnich i zasadniczych zawodowych według zawodów.....	11
Wykres 13.	Udział i liczba zarejestrowanych bezrobotnych absolwentów oraz liczba absolwentów w zależności od typu wykształcenia.....	12
Wykres 14.	Liczba bezrobotnych absolwentów uczelni wyższych według zawodów	12

1. METODOLOGIA OPRACOWANIA

Dane liczbowe o bezrobociu i ofertach pracy opracowano posługując danymi statystycznymi zawartymi w załączniku 3 do sprawozdania MIIPS-01 – „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów”, przy wsparciu szczegółowym wydrukiem absolwentów według szkół.

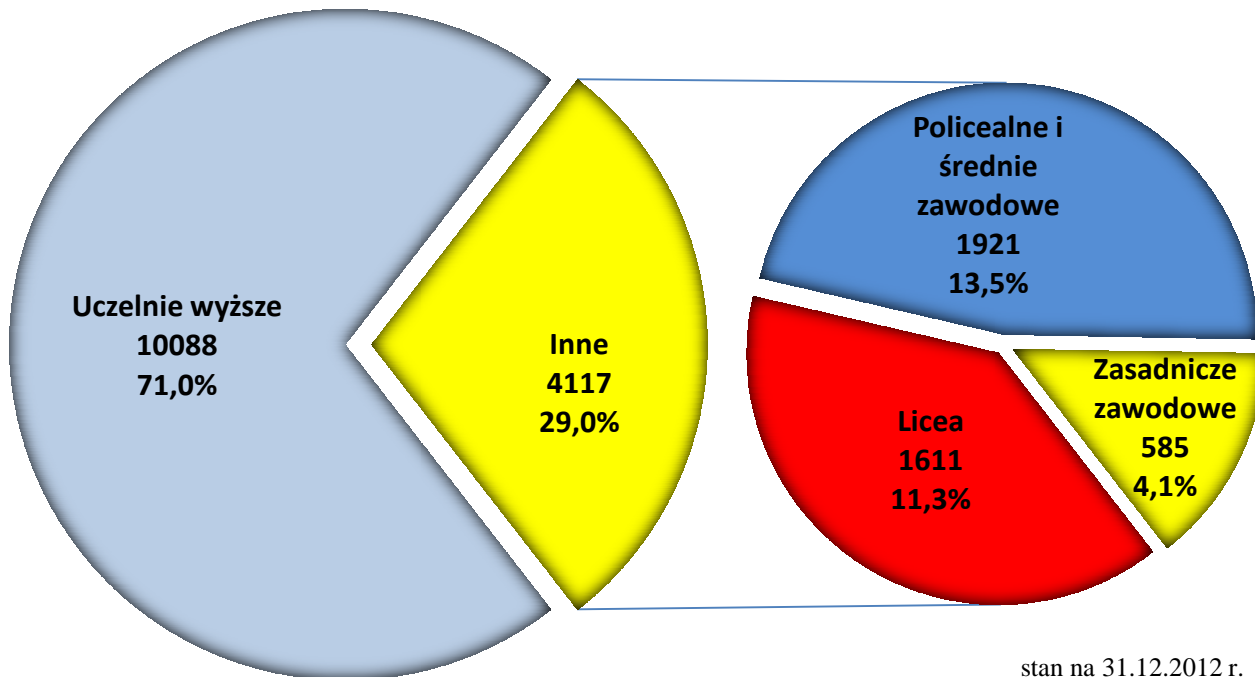
Dane o absolwentach szkół otrzymano z Systemu Informacji Oświatowej MEN, które to zostały wczytane centralnie do systemu SYRIUSZ a następnie przetworzone i wykorzystane.

2. WYNIKI BADANIA W SZKOŁACH PONADGIMNAZJALNYCH

2.1. Podaż absolwentów według typów szkół

W obszarze działania Powiatowego Urzędu Pracy w Opolu w szkołach ponadgimnazjalnych uruchomionych jest 96 kierunków. Informacje dotyczące absolwentów uzyskano ze wszystkich szkół ponadgimnazjalnych. Dodatkowo w Opolu znajdują się 4 uczelnie wyższe (oraz Wydział Zamiejscowy Wyższej Szkoły im. B. Jańskiego w Warszawie i Wydział Ekonomiczny Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu) i to ich mury opuszcza największa liczba absolwentów, jednak tylko część z nich jest na stałe mieszkańcami regionu. Większość absolwentów szkół wyższych mieszka w pozostałych powiatach województwa opolskiego czy też innych województwach, stąd też przy interpretacji wyników należy wziąć to pod uwagę. Mury placówek szkolnych i szkół wyższych w mieście Opolu i powiecie opolskim w 2012 r. opuściło **14 205 absolwentów**, tj. o 335 (2,3%) absolwentów mniej niż w poprzednim roku.

Wykres 1. Podział absolwentów w zależności od typu wykształcenia

Wykres wyraźnie wskazuje, iż absolwenci w Opolu to przede wszystkim absolwenci szkół wyższych (71,0%).

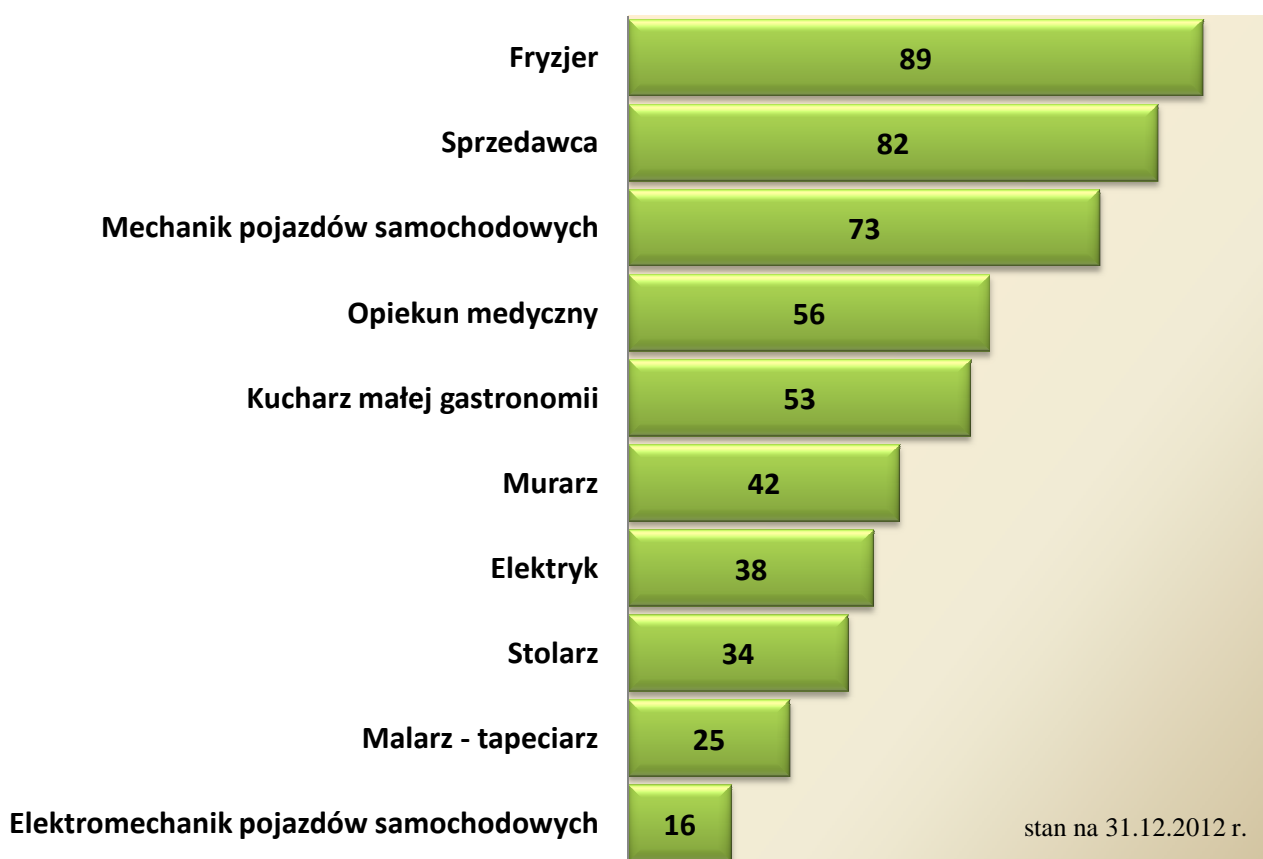
Z kolei wśród pozostałej grupy, najwięcej było absolwentów z wykształceniem średnim technicznym (wraz z absolwentami szkół policealnych) w 2012 r. stanowili 13,5% ogółu. Najmniej absolwentów (4,1%) ukończyło szkoły zasadnicze zawodowe.

2.2. Struktura największych grup zawodów wśród absolwentów

2.2.1. Absolwenci szkół zasadniczych zawodowych

Wśród osób legitymujących się wykształceniem zasadniczym zawodowym, najwięcej absolwentów uzyskało zawód fryzjera (89 absolwentów). Popularne również były zawody sprzedawca (82 absolwentów), mechanik pojazdów samochodowych (73 absolwentów), opiekun medyczny (56 absolwentów) czy kucharz małej gastronomii (53 absolwentów). Dominujące zawody przedstawiono na wykresie 2.

Wykres 2. Największe grupy zawodowe wśród absolwentów zasadniczych szkół zawodowych w 2012 roku

2.2.2. Absolwenci szkół średnich

W 2012 roku, na poziomie wykształcenia średniego, najwięcej absolwentów ukończyło licea ogólnokształcące (1611 osób) i te osoby najczęściej kontynuują naukę.

W średnich szkołach technicznych i policealnych, największym zainteresowaniem cieszyły się kierunki: technik administracji (138 absolwentów), technik mechatronik (119 absolwentów), technik informatyk (102 absolwentów), agent celny (97 absolwentów), oraz filologa (92 absolwentów). Szczegóły przedstawiono na wykresie 3.

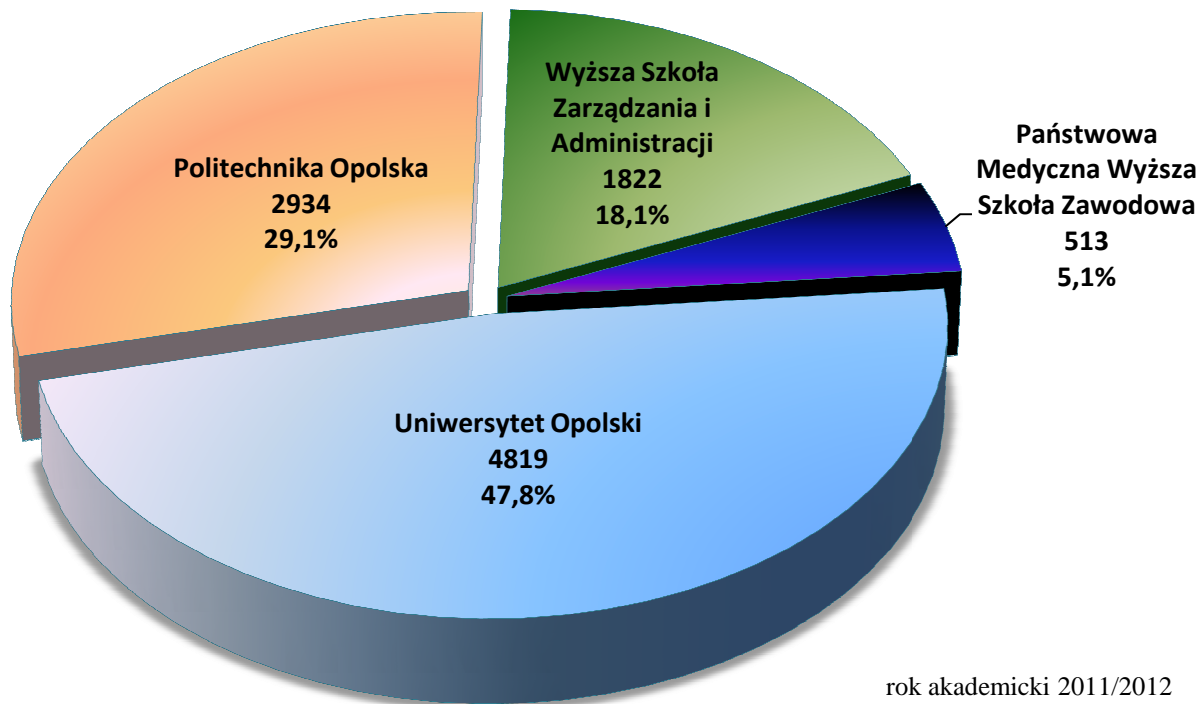
Wykres 3. Największe grupy zawodowe wśród absolwentów szkół średnich w 2012 roku

2.2.3. Absolwenci szkół wyższych

W Opolu zlokalizowane są 4 szkoły wyższe oraz dwa oddziały zamiejscowe krajowych uczelni wyższych. W 2012 r. mury szkół wyższych opuściło **10 088** absolwentów (o 105 absolwentów więcej niż rok wcześniej). Najwięcej absolwentów (47,8%) ukończyło studia na Uniwersytecie Opolskim, 29,1% absolwentów ukończyło Politechnikę Opolską zaś 18,1% absolwentów – Wyższą Szkołę Zarządzania i Administracji. Najmniej absolwentów (5,1%) opuściło mury Państwowej Medycznej Wyższej Szkoły Zawodowej. Szczegóły przedstawia poniższy wykres.

Wykres 4. Udział absolwentów szkół wyższych według uczelni

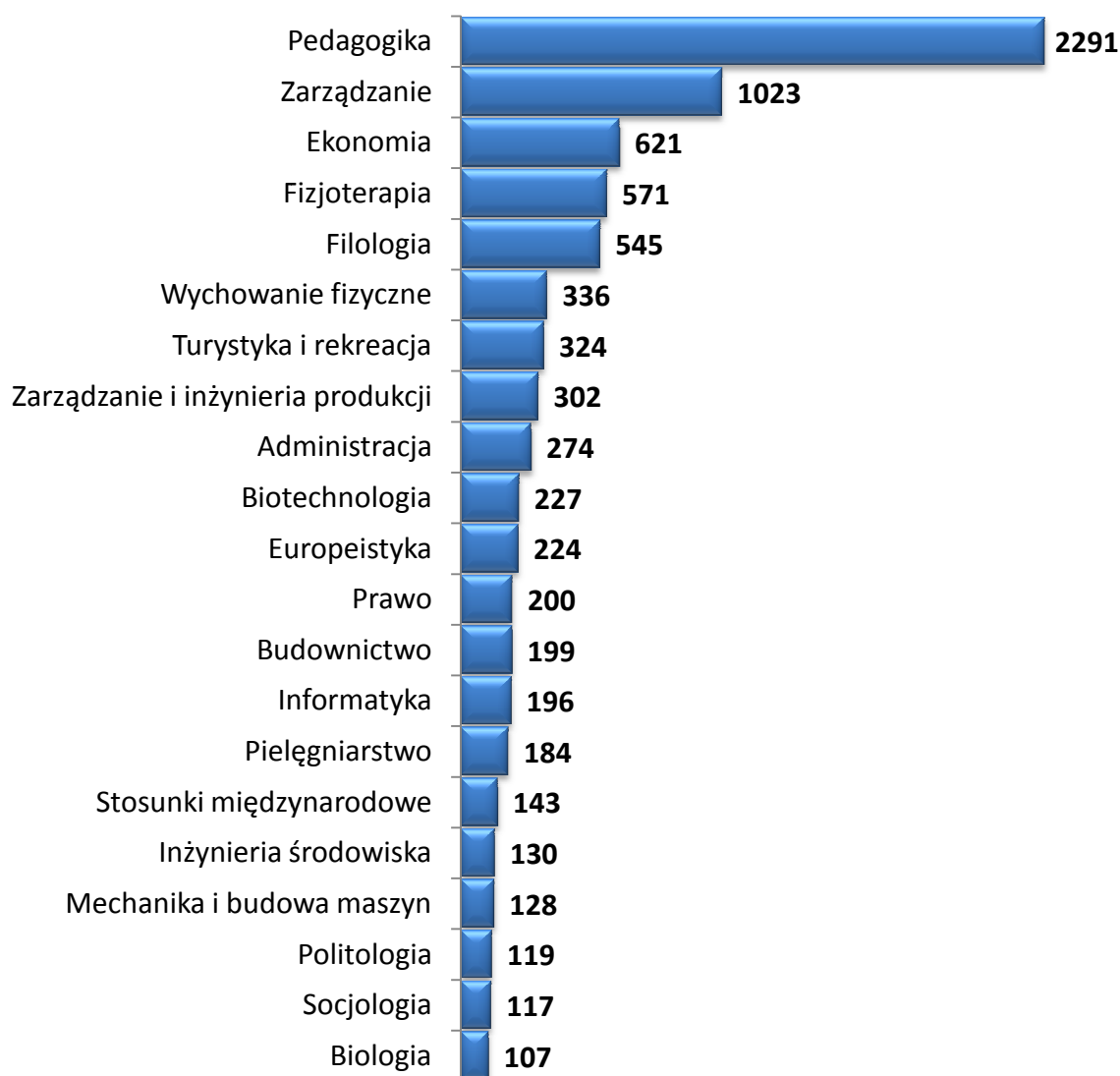

Wśród absolwentów szkół wyższych, najwięcej osób studiowało pedagogikę (2291 osób), co stanowiło 22,7% ogółu absolwentów szkół wyższych. Większość z nich (1470 osób) ukończyło naukę na Uniwersytecie Opolskim.

Kolejną grupę (1023) osób kończących kierunek zarządzania (głównie 759 absolwentów Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji) zasilą rynek pracy.

Spośród absolwentów filologii (545 osób) najwięcej osób ukończyło filologię angielską i germańską (po 167), filologię polską (95) i słowiańską (30). Ponadto 121 osób uzyskało dyplom w specjalności język biznesu. Dominujące kierunki ukazano na wykresie 5.

Wykres 5. Dominujące kierunki absolwentów studiów

Największą grupę absolwentów stanowili studenci studiów zawodowych (5254 osoby) z czego większość uzyskała tytuł licencjata, a studia magisterskie ukończyły 4834 osoby. Szczegóły (wraz z wyszczególnieniem uczelni wyższych) przedstawiono w poniższej tabeli.

Absolwenci uczelni wyższych (w 2012 r.)	SUMA	Uniwersytet Opolski	Politechnika Opolska	Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji	Państwowa Medyczna Wyższa Szkoła Zawodowa
ogółem	10088	4819	2934	1822	513
studia zawodowe (pierwszego stopnia) razem	5254	2158	1646	937	513
studia zawodowe (pierwszego stopnia) z tytułem inżyniera	892	57	835	0	0
studia zawodowe (pierwszego stopnia) z tytułem licencjata	4362	2101	811	937	513
studia magisterskie jednolite	382	316	66	0	0
studia magisterskie uzupełniające (drugiego stopnia)	4452	2345	1222	885	0

2.3. Napływ bezrobotnych absolwentów

W 2012 r. w ogóle bezrobotnych zarejestrowano **1683 osoby** (744 z miasta Opola) które w okresie ostatnich 12 miesięcy ukończyły naukę. Rejestrowani absolwenci stanowili więc 11,5% ogółu osób rejestrujących (o 0,4% mniej niż w roku wcześniejszym). Do rejestru bezrobotnych absolwentów trafiło więcej kobiet – łącznie 992 (co stanowiło 58,9% napływu absolwentów).

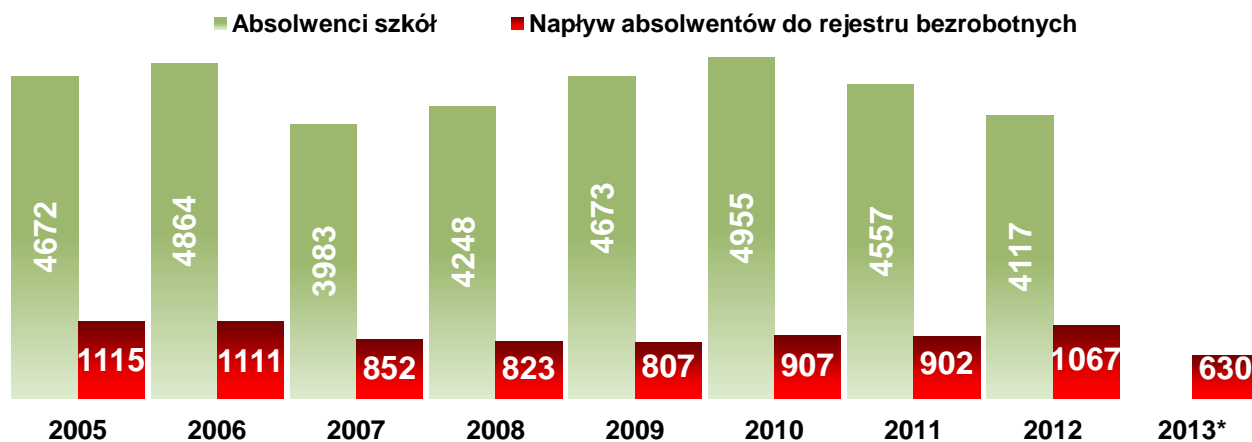
Wśród rejestrujących się osób było 716 absolwentów szkół wyższych (do 27 roku życia). Stanowili oni 4,9% ogółu rejestrujących się osób bezrobotnych. Także i w tej grupie kobiety stanowiły większość rejestrujących się absolwentów (497 kobiet, tj. 69,4%).

2.3.1. Napływ bezrobotnych absolwentów szkół zasadniczych zawodowych i średnich

Na wykresie 6 przedstawiono porównanie liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych do liczby absolwentów rejestrujących się w ostatnich latach jako osoby bezrobotne. W latach 2005-2009 widoczna jest ogólna tendencja spadkowa dotycząca liczby absolwentów rejestrujących się jako osoby bezrobotne. Od roku 2010 jednak zauważalny jest wzrost zarówno liczby bezrobotnych absolwentów jak i ich udziału do ogółu absolwentów szkół ponadgimnazjalnych.

Wykres 7 przedstawia zaś udział rejestrujących się absolwentów (z wyłączeniem szkół wyższych) w latach 2005-2012.

Wykres 6. Absolwenci (z wyłączeniem absolwentów szkół wyższych) oraz ich napływ do rejestrów PUP w latach 2005-2013

* Dane o rejestrowanych bezrobotnych absolwentach w 2013 r. dotyczą jedynie miesięcy I-VI.

* Brak danych dot. liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w 2013 r.

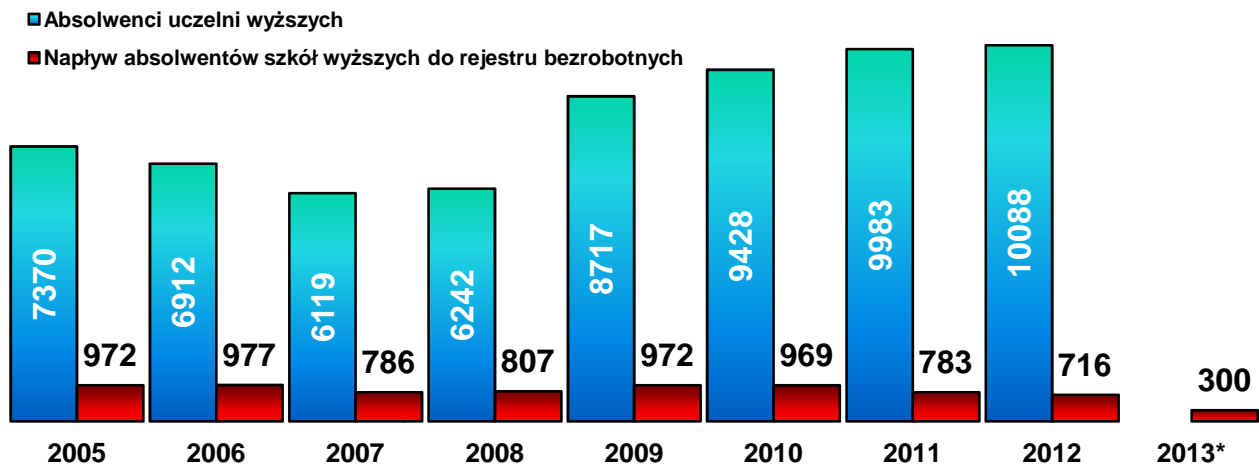
Wykres 7. Udział rejestrujących się absolwentów jako osoby bezrobotne w stosunku do ogółu absolwentów opuszczających mury szkół ponadgimnazjalnych w latach 2005-2012

2.3.2. Napływ absolwentów szkół wyższych

Spośród opolskich szkół najbardziej zasilają rynek pracy absolwenci wyższych uczelni (w latach 2005-2012 średnio ponad 8000 osób rocznie). Nie posiadamy danych ilu absolwentów szkół wyższych to mieszkańcy Opola i powiatu opolskiego, stąd trudno jest porównywać liczbę absolwentów tychże uczelni do liczby rejestrujących się. Ponadto w liczbie osób rejestrujących się są absolwenci szkół wyższych z całego kraju. Pomimo tego problemu spróbowano porównać liczbę absolwentów do liczby bezrobotnych absolwentów szkół na wykresie 8 i 9.

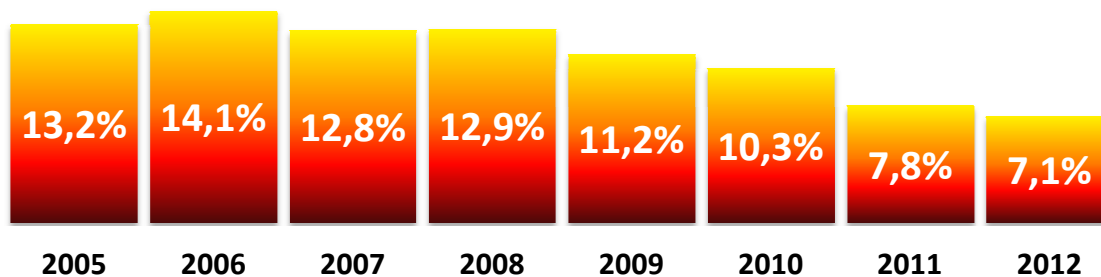
Wykres 8. Absolwenci szkół wyższych oraz ich napływ do rejestrów PUP w latach 2005-2013

* Dane o rejestrowanych bezrobotnych absolwentach szkół wyższych w 2013 r. dotyczą jedynie miesięcy I-VI.

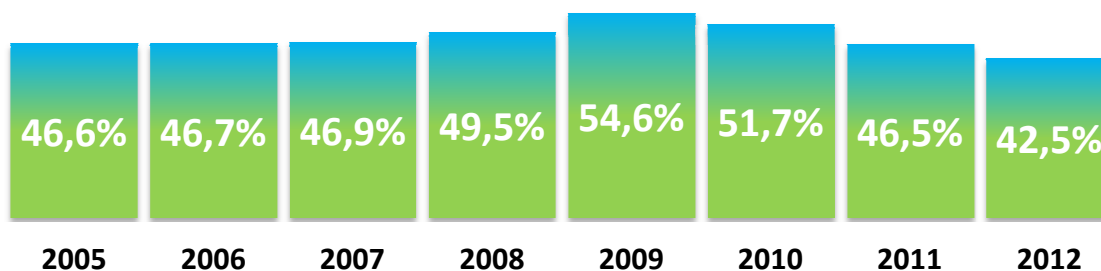
* Brak danych dot. liczby absolwentów szkół wyższych w 2013 r.

Wykres 9. Udział rejestrujących się absolwentów szkół wyższych jako osoby bezrobotne w stosunku do ogółu absolwentów opuszczających mury uczelni wyższych w latach 2005-2012

Trzeba odpowiedzieć na pytanie, czy zwiększa się udział bezrobotnych absolwentów szkół wyższych do ogółu bezrobotnych absolwentów w danym roku. Jak wykazano na poniższym wykresie, więcej osób z wykształceniem wyższym rejestrowało się w latach 2008-2010, ze szczytem w 2009 roku. Odtąd jednak udział ten maleje, co oznacza, iż wśród rejestrujących się absolwentów szkół, coraz mniej jest tych z wyższym wykształceniem.

Wykres 10. Udział absolwentów szkół wyższych wobec ogółu rejestrujących się absolwentów w latach 2005-2012

2.4. Wyłączenia z ewidencji absolwentów

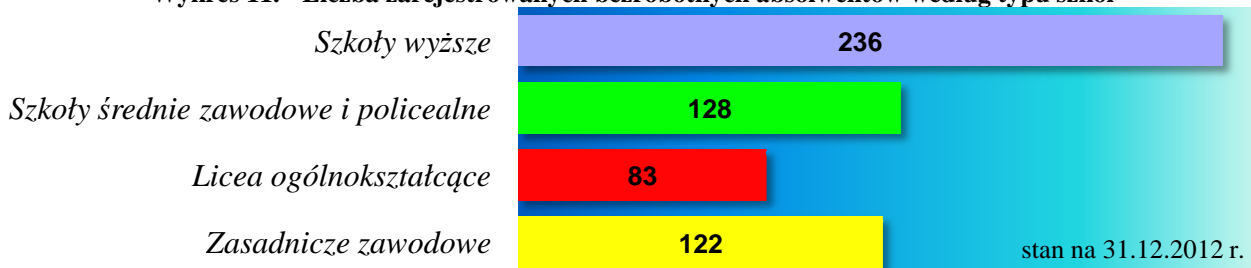
Pomimo corocznego napływu do rejestru bezrobotnych ponad półtora tysiąca absolwentów, znaczna część z nich nie pozostaje długo w bezrobociu. W samym 2012 r. przy rejestracji 1683 absolwentów, **wyłączono 1646 osób**, w tym 33,4% z nich z powodu podjęcia pracy (550 osób). W gronie absolwentów wyłączonych z ewidencji bezrobotnych z powodu podjęcia pracy było 307 kobiet, więc ich odsetek wyniósł 55,8%.

Wśród grona osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym (do 27 roku życia) w 2012 r. wyłączono z ewidencji 720 osób, w tym z powodu podjęcia pracy 269 osób. Odsetek ten wyniósł więc 37,4%. Kobiety miały większe szanse na znalezienie zatrudnienia, gdyż wśród osób tej grupy wyłączono z powodu podjęcia pracy 174 kobiety, tj. 64,7% ogółu osób wyłączonych z tego powodu.

2.5. Liczba bezrobotnych absolwentów

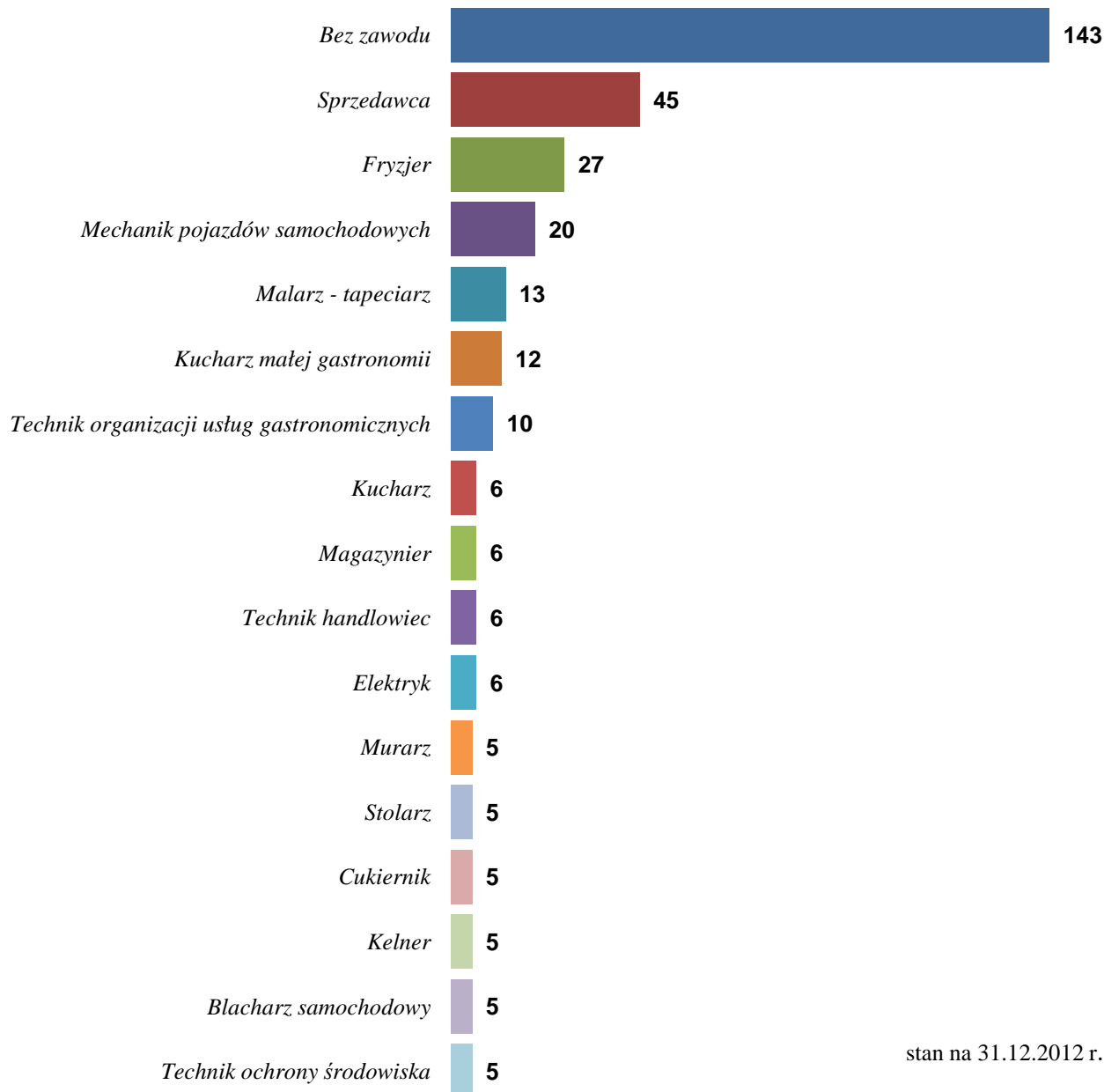
Liczbę absolwentów, zarejestrowanych (według stanu na dzień 31.12.2012) w tut. urzędzie jako osoby bezrobotne przedstawia wykres 11.

Wykres 11. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych absolwentów według typu szkół

Na koniec 2012 r. w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy w Opolu, zarejestrowanych było 333 absolwentów szkół ponadgimnazjalnych (średnich i zasadniczych zawodowych). W gronie absolwentów szkół średnich i zasadniczych zawodowych 42,9% (143 osoby) nie uzyskało żadnego zawodu. Wśród osób które otrzymały wykształcenie kierunkowe najczęściej zarejestrowanych absolwentów szkół uzyskało zawód sprzedawcy (45 osób), fryzjera (27 osób) oraz mechanika pojazdów samochodowych (20 osób). Dane te przedstawiono na wykresie 12.

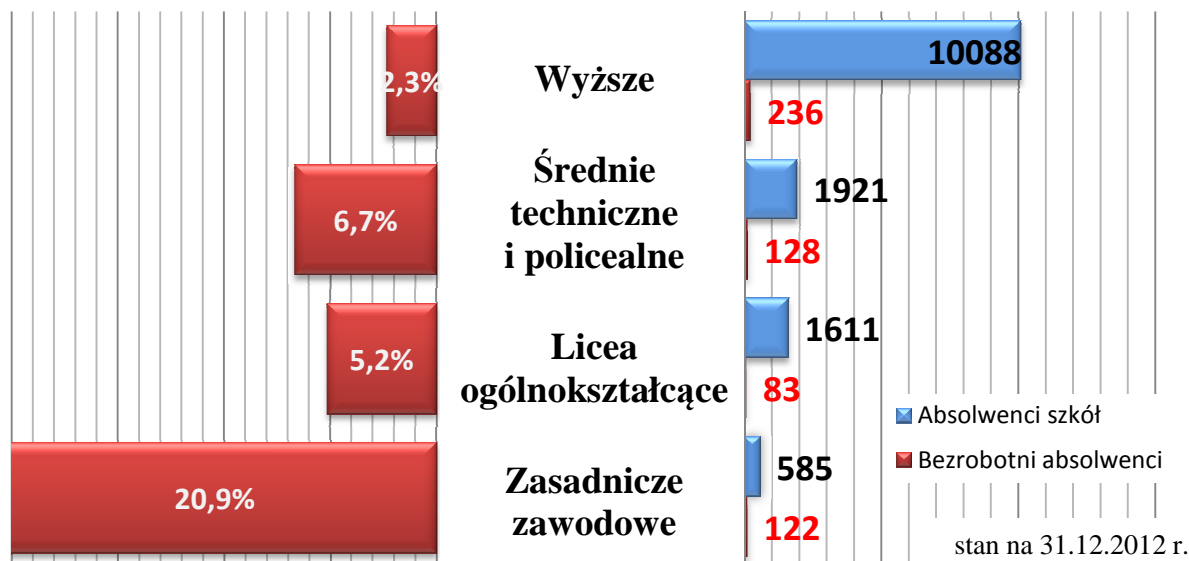
Wykres 12. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych absolwentów szkół średnich i zasadniczych zawodowych według zawodów

stan na 31.12.2012 r.

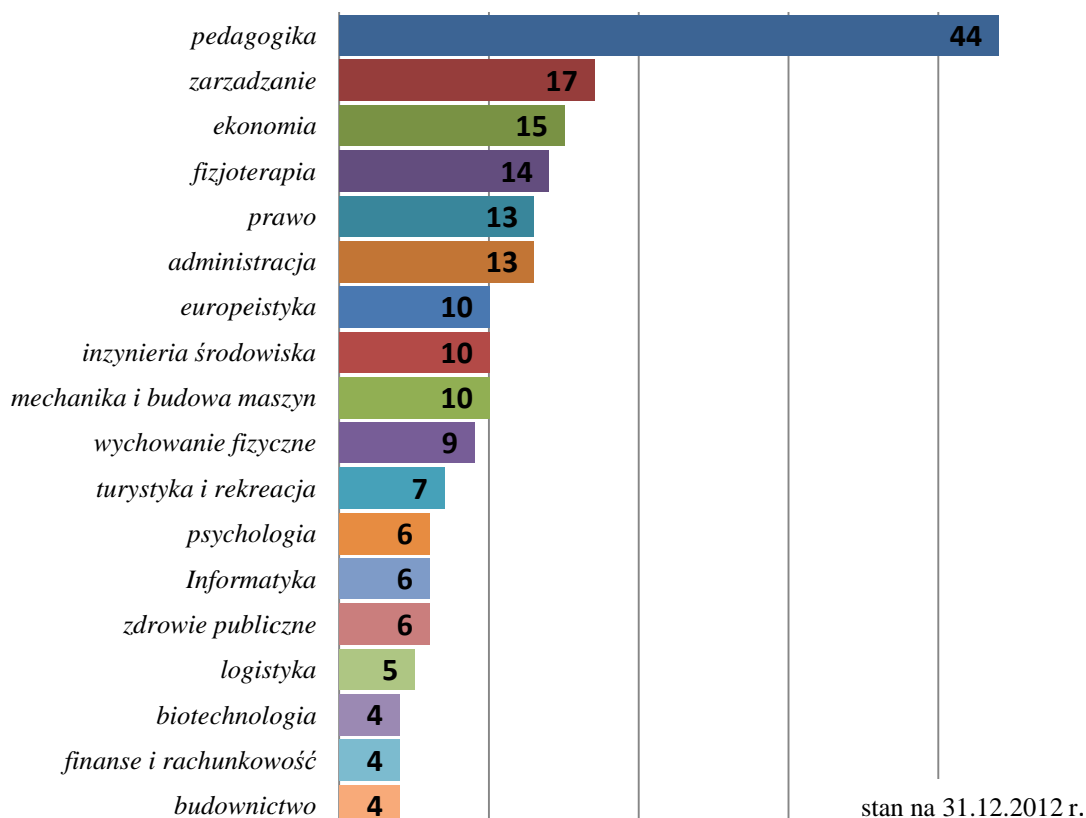
Najwyższy odsetek (20,9%) zarejestrowanych bezrobotnych absolwentów (w końcu 2012 r.) posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe (122 osób bezrobotnych spośród 585 absolwentów). Mniejszy odsetek osób bezrobotnych (6,7%) zanotowano wśród absolwentów szkół średnich zawodowych (128 osób bezrobotnych spośród 1921 absolwentów). Najniższy odsetek osób bezrobotnych (2,3%) odnotowano po uzyskaniu wykształcenia wyższego (236 osób bezrobotnych spośród 10088 absolwentów). Wśród osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym odsetek ten wyniósł 5,2% (83 osoby bezrobotne spośród 1611 absolwentów) a wynik ten wiąże się najczęściej z dalszym kontynuowaniem nauki wśród tych osób. Szczegóły ilustruje wykres 13.

Wykres 13. Udział i liczba zarejestrowanych bezrobotnych absolwentów oraz liczba absolwentów w zależności od typu wykształcenia

Wśród absolwentów wyższych uczelni, najwięcej zarejestrowanych osób (w końcu 2012 r.) ukończyło pedagogikę (44 osoby) a należy przypomnieć, iż absolwentów tego kierunku było najwięcej (ponad 2291 osób) wśród osób kończących ten kierunek w opolskich uczelniach. Mniej absolwentów (17 osób) pozostawało zarejestrowanych po ukończeniu zarządzania.

Wykres 14. Liczba bezrobotnych absolwentów uczelni wyższych według zawodów

3. PROGNOZA SYTUACJI NA RYNKU PRACY

Sytuacja na rynku pracy jest wypadkową działania wielu zmiennych. Wpływa na nią zarówno podaż pracowników (zarejestrowani bezrobotni oraz absolwenci szkół), popyt (oferty pracy wpływające do urzędu), jak i szereg innych czynników, takich jak kondycja gospodarcza. W porównaniu do raportu półrocznego możliwa jest jednak precyzyjniejsza ocena rozwoju sytuacji na rynku pracy, wobec możliwości posłużenia informacjami o absolwentach szkół z Systemu Informacji Oświatowej. Brak wciąż natomiast ankiet z zakładów pracy, dedykowanych do monitoringu zawodów, wobec czego błędem byłoby precyzyjne określenie zapotrzebowania na pracowników w konkretnych zawodach. Zamiast więc posługiwać się w prognozie liczby bezrobotnych, która zakładałaby jedynie zwiększenie liczby bezrobotnych o liczbę wszystkich absolwentów, posłużono się komentarzem wobec notowanych danych. Wobec sytuacji sprzed pół roku nie zaistniały jednak znaczące zmiany. Nadal problemem jest znaczna rekrutacja uczniów na kierunkach nie dających zawodu (liceów ogólnokształcących), bądź zawodów o niskim popycie. Do dalszych rozważań wybrano więc zawody, które obserwuje się z uwagi na największe rozbieżności podaży-popytowej na rynku pracy. Choć bieżąca prognoza z założenia obejmuje jedynie okres do końca bieżącego roku, to jednak autorzy starali się stworzyć opracowanie tak, aby prognoza pozostawała aktualna na okres co najmniej pięciu lat.

Szacuje się wzrost dysproporcji na rynku pracy w zawodach deficytowych wobec zbyt małego napływu absolwentów z wybranymi zawodami. Brak osób z kwalifikacjami w zawodach deficytowych obserwuje się głównie wśród osób z wykształceniem zawodowym. Pewien wpływ na redukcję dysonansu mają szkolenia organizowane przez urząd pracy, jednak wpływ ten jest zbyt mały.

Podobnie wśród zawodów nadwyżkowych przewiduje się pogłębiającą się dysproporcję pomiędzy potrzebami pracodawców a liczbą rejestrujących się osób bezrobotnych. Wśród zawodów nadwyżkowych zauważalny jest więc nadal zbyt silny napływ bezrobotnych i absolwentów (głównie szkół średnich) bez zawodu, z zawodem technika usług fryzjerskich, technika informatyka, a także (głównie z wykształceniem zasadniczym zawodowym) sprzedawcy, mechanika samochodów osobowych, kucharza małej gastronomii czy ślusarza.

3.1. Zawody deficytowe

Nadal nie zmienia się sytuacja braku osób z kwalifikacjami do wykonywania zawodu **cieśli**. Nie dość, że liczba bezrobotnych osób z tym zawodem jest wielokrotnie niższa niż zapotrzebowanie pracodawców, to napływ w 2012 r. tylko jednego absolwenta z tym zawodem spowodować może jedynie pogłębienie deficytu w tym zawodzie.

Również w zawodzie **operatora koparki (i ładowarki)** niemożliwe pozostanie zrównoważenie podaży na rynku pracy. Przy wpływających w 2012 r. 12 ofertach pracy, jedynie co druga oferta ma pokrycie w podaży wśród osób bezrobotnych.

Nie jest też przewidziany napływ jakiegokolwiek absolwenta z zawodem **brukarza** więc zupełnie nie wpłynie to na przewagę w liczbie napływających ofert pracy wobec napływu bezrobotnych (napływ 24 ofert przy napływie 14 osób bezrobotnych).

Sytuacja jest również niekorzystna, wśród osób z zawodem **spawacza**. Wymogiem jest choćby konieczność wieku powyżej 18 lat. Należy rozważyć możliwość przeprowadzania szkoleń w formie kursowej w zawodzie spawacza, przeprowadzanych w szkołach ponadgimnazjalnych. Nie przewiduje się napływu żadnego absolwenta zawodem spawacza, zaś przewaga napływających w 2012 roku ofert pracy jest blisko siedmiokrotnie wyższa niż rejestrujących się osób bezrobotnych).

W 2012 roku nie zanotowano żadnego napływu osób z zawodem **pracownika ochrony fizycznej osób i mienia** a jedynie 27 osób z zawodem **technika ochrony fizycznej**. Na 2013 rok planowany jest napływ 11 absolwentów z tym zawodem. Nie jest to w stanie jednak zapobiec rosnącemu deficytowi wśród osób z tym zawodem, bowiem w 2012 roku do tut. urzędu wpłynęło 460 ofert pracy dla pracowników ochrony, a jednocześnie zarejestrowano zaledwie 14 bezrobotnych posiadających takie uprawnienia. Przewaga była więc ponad trzydziestokrotna.

Zawodem deficytowym nadal pozostanie zawód **kierowcy samochodu ciężarowego**, gdyż nie jest możliwe zaspokojenie potrzeb pracodawców poprzez kształcenie w szkołach, a jedynie poprzez ukończenie kursów i zdobycie uprawnień w placówkach oświatowych.

Brak również absolwentów z zawodem **robotnika budowlanego**, więc i w tym zawodzie deficyt nie zmniejszy się. Taka sama sytuacja dotyczy również zawodu **przedstawiciela handlowego**.

3.2. Zawody nadwyżkowe

Zdecydowanie największym wskaźnikiem nadwyżki zawodów notowany jest w grupie osób bezrobotnych **nie posiadających żadnego zawodu**. Przyczyna jest prosta - brak ofert pracy dla osób nie posiadających żadnego zawodu, podczas gdy jednocześnie wiele osób bezrobotnych posiada jedynie podstawowe wykształcenie (bądź średnie ogólnokształcące) więc nie posiada kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu. Liczba bezrobotnych nie posiadających żadnego zawodu, choć w latach 2005-2007 wykazywała trend zniżkowy, pokrywający się z ogólną tendencją spadku poziomu bezrobocia, to od 2008 roku obserwujemy stały wzrost ich liczby. Przewidywany napływ na rynek pracy w 2013 roku kolejnych 2121 absolwentów bez zawodu pogłębi ten kryzys. Tendencja ta nie zmieni się niestety także i w przyszłych latach.

Następnym wymienionym zawodem, o silnej dysproporcji podaży-popytu, jest zawód **ekonomisty i technika ekonomisty**. Liczba wpływających ofert pracy w 2012 roku w tym zawodzie to zaledwie 6, przy jednoczesnym napływie ponad 129 osób bezrobotnych posiadających ten zawód. Napływ kolejnych 79 absolwentów z tym zawodem na pewno nie polepszy tej sytuacji.

Wielokrotną przewagę liczby rejestrujących się bezrobotnych wobec napływających ofert pracy obserwuje się w zawodzie **mechanika samochodów osobowych, technika mechanika, kucharza, fryzjera, oraz krawca**. Zawody te więc nadal pozostaną nadwyżkowe, przy czym dysproporcję tę pogłębi wejście w 2013 roku na rynek pracy dodatkowo 72 mechaników samochodów osobowych, 65 kucharzy małej gastronomii, 118 fryzjerów (i 111 techników usług fryzjerskich) czy 23 techników mechaników.

Zawód **sprzedawcy** prawdopodobnie również nie zostanie zrównoważony bowiem przewidywany w 2013 roku napływ 68 absolwentów, jedynie pogłębi ponad trzykrotną przewagę rejestrujących się osób bezrobotnych z tym zawodem, niż zgłaszanych ofert pracy. Przewiduje się więc dalszy wzrost nadwyżki w tym zawodzie.

4. WNIOSKI

Przedstawiony ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych, opracowany na podstawie ofert zatrudnienia zgłaszanych do PUP oraz danych dotyczących absolwentów, nie daje pełnego obrazu rynku pracy. Do tutejszego urzędu pracy nie są zgłaszane wszystkie informacje o wolnych miejscach pracy. Osoby poszukujące pracy korzystają również z prywatnych agencji zatrudnienia; często też samodzielnie poszukują ofert zatrudnienia u pracodawców, również za pośrednictwem sieci internet. Sprowadza się to do stwierdzenia, iż znalezienie zatrudnienia za pośrednictwem urzędu pracy jest jedynie jedną z wielu możliwości jakie mają osoby poszukujące pracy.

Problemem jest też brak informacji (jednolitych danych, zbieranych w sposób systematyczny), pochodzących z ankiet od pracodawców, a więc szacowaniu popytu u źródła, na pracowników konkretnych zawodów. Informacje od pracodawców pochodzą jedynie z danych przekazywanych przez pracodawców do urzędu statystycznego a te nie dość że pochodzą od pracodawców zatrudniających co najmniej 9 pracowników, to dodatkowo najniższy stopień agregacji tych danych to poziom województwa, stąd też wykorzystywane są jedynie w monitoringu zawodów opracowywanym przez wojewódzkie urzędy pracy. O właściwym monitoringu będzie więc można mówić dopiero w przyszłości, a możliwe będzie to dopiero po uwzględnieniu ofert zatrudnienia rozstrzyganych w drodze konkursu i ogłaszanych w środkach masowego przekazu, zaś dotychczasowe doświadczenie wskazuje, iż do urzędu trafiają głównie oferty trudne do zrealizowania, nisko opłacane, o dużej rotacji kadry pracowniczej oraz takie, gdzie pracodawcy chcą uzyskać korzyści finansowe wynikające z zatrudnienia osób bezrobotnych.

Zawodami deficytowymi często są zawody, w których zgłoszono niewiele ofert pracy (dla zawodów gdzie wskaźnik uzyskał wartość maksymalną bardzo często były to jedna, dwie lub trzy oferty zgłoszone w całym półroczu) albo też wymagające posiadania kwalifikacji, których nie uzyska się tylko za sprawą ukończenia odpowiedniego kursu czy szkolenia.

Występowanie zawodów deficytowych jest spowodowane wieloma czynnikami, m.in. niskimi zarobkami proponowanymi osobom z wysokimi kwalifikacjami, brakiem chęci podnoszenia kwalifikacji, istnieniem „szarej strefy” czy też szybkimi, nieplanowanymi zmianami sytuacji na rynku pracy.

Można zauważyć, że w części zawodów, w których występuje największa liczba osób bezrobotnych pracodawcy zaoferowali też największą liczbę ofert pracy. Zawodami tymi są: sprzedawcy, robotnicy budowlani, murarze, zbrojarze, cieśle, stolarze, ślusarze, sprzętaczkci.

Sytuacja na rynku pracy jest trudna – zmniejsza się liczba pracujących a także ofert pracy. Trzeba kształcić bardziej modułowo i ogólnie, aby można było szybko dostosowywać kwalifikacje do potrzeb rynku pracy.

Prognoza jest trudna do określenia, bo rynek pracy ma zmienne potrzeby w związku z szybkim rozwojem nowych technologii i reaguje szybciej niż szkoły, gdzie proces dydaktyczny trwa znacznie dłużej.